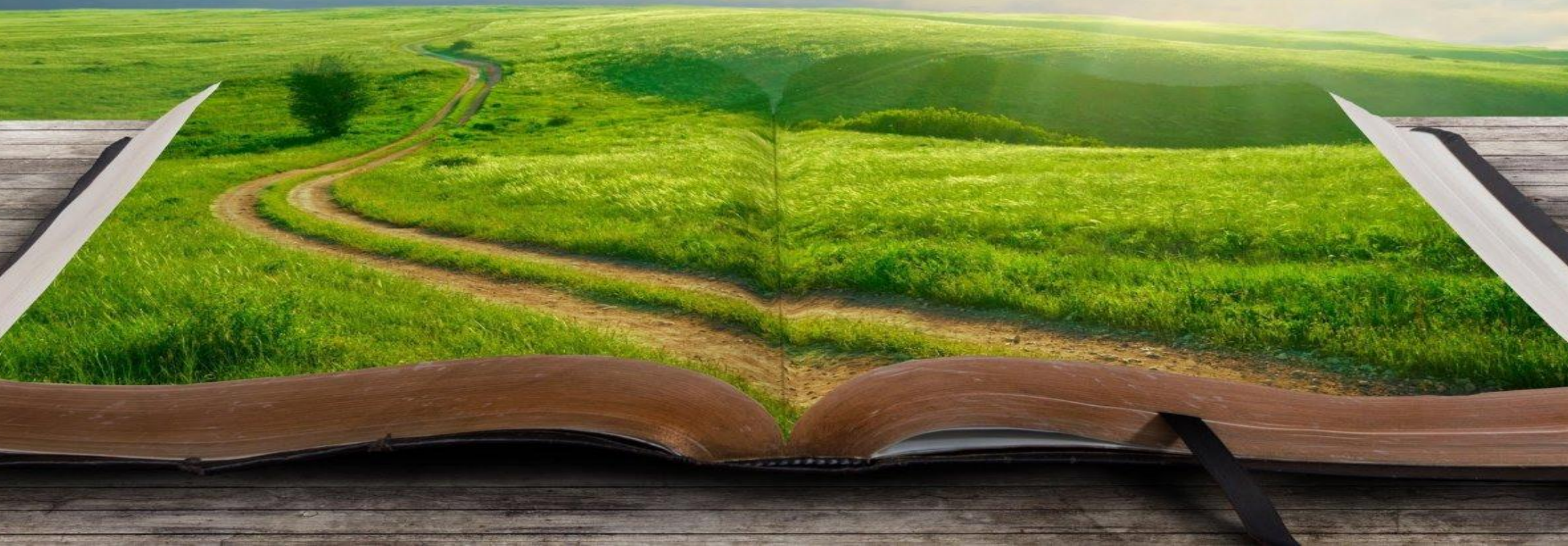

Бібліографічна закладка:
«Увага! Нова, цікава
та корисна книга!»

Село Деньги в українській історії від давнини до сьогодення: люди й події [Текст] : історико-краєзнавчий нарис / Г. М. Голиш, А. Ю. Воропай, Л. Г. Лисиця ; [за ред. Г. М. Голиша]. - Черкаси : Вертикаль, 2022. - 327, [1] с. : рис., фотоіл. - Бібліогр.: с. 285-299 та в підряд. прим.

На основі архівних матеріалів, оприлюднених документів, стародруків, синхронної періодики, речових артефактів, спогадів та усних джерел подано історико-краєзнавчий нарис «Село Деньги в українській історії від давнини до сьогодення: люди і події»

АВТОРИ

**Григорій Михайлович
Голиш**

*Директор наукової
бібліотеки ім. М.
Максимовича ЧНУ ім. Б.
Хмельницького, кандидат
історичних наук*

Лариса Григорівна Лисиця
*Кандидат історичних наук, доцент
кафедри археології та спеціальних
галузей історичної науки ЧНУ ім. Б.
Хмельницького*

**Анатолій Юхимович
Воропай**

*Інженер-землевпорядник
ТОВ «Гранекс-Черкаси»*

Автори книги намагалися якомога повніше охопити всі хронологічні відтінки минувшини села, включаючи і його передісторію

(від початку I тисячоліття нашої ери).

Об'єктом висвітлення стали усі сфери сільської життєдіяльності, подані крізь призму історичного часу:

- соціально-економічні відносини
- духовне життя
- повсякденність
- природне середовище

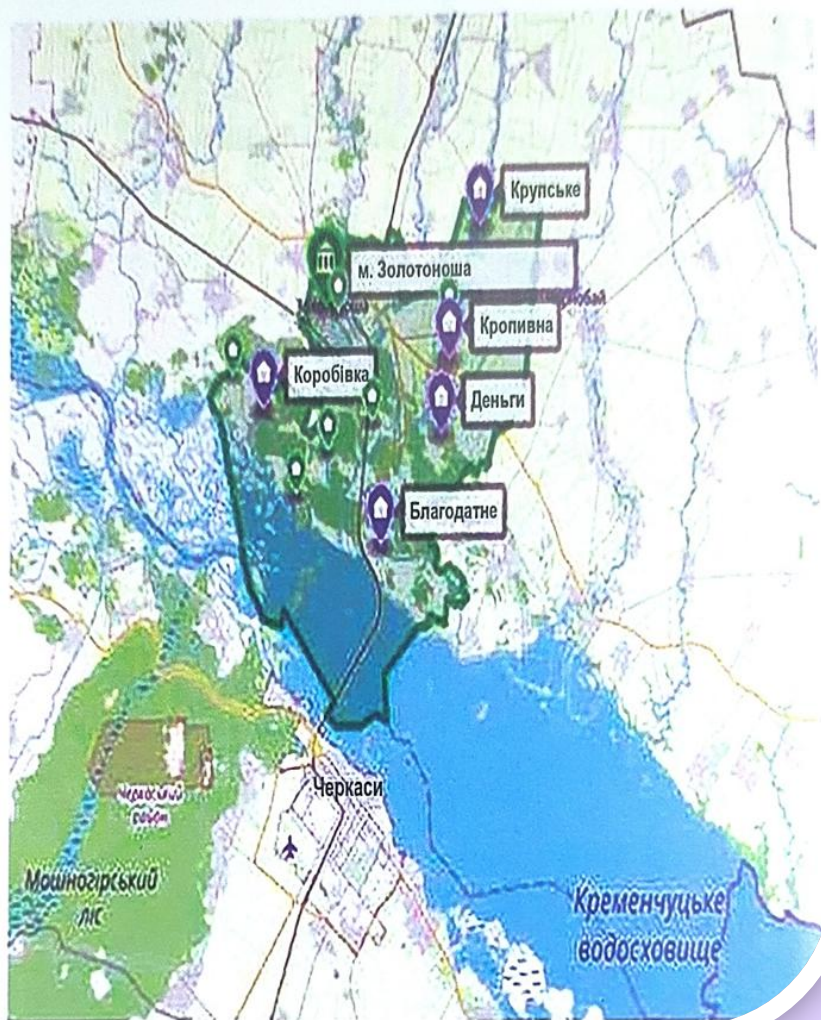
Герб села

Композиційно книга складається з 5 великих розділів:

- ❖ Розділ 1. *Село моє, у світі ти єдине*
- ❖ Розділ 2. *Мандруємо в минувшину*
- ❖ Розділ 3. *Деньгівське сьогодні*
- ❖ Розділ 4. *Повпреди рідного села*
- ❖ Розділ 5. *Життєписи найзнаменитих деньгівчан*

СХЕМАТИЧНА КАРТА ЗОЛОТОНІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

ЗВІДКИ ГРОШОВА НАЗВА?

За давнім переказом, котрий записаний відомим краєзнавцем М. Ф. Пономаренком, назва села походить від прізвища (пізніше записаного як прізвище) одного з перших поселенців на сучасній території села козака **Деньги** (з наголосом на останньому складі). Він оселився на березі річки Бацман (допливу Кропивни) разом із Зміхновським та Пліднею. Не виключено, що Деньга був українцем татарського походження. Можливо, ця людина була грошовитою, або скнарою, за що й прозвали Деньгою. До наших днів дійшли розповіді старожилів і про те, що в засновника села монета (денга⁸, деньга) висіла на вусі, як серга чи на шиї в ранзі нагрудної прикраси. Нагадаємо, що «денга» – це дрібна московська срібна (пізніше мідна) монета (в обігу – від XIV до XIX ст.). Цей номінал походить від «тенга» (тенге) – монети, що була обіговою під час монголо-татарського іга. Прізвище Деньга й похідні від нього зустрічаються в козацьких реєстрах XVI–XVII ст. (Деньга, Денезько, Денезький).

Утім, існує ще одна версія щодо походження назви села і пов'язана вона із таким переказом. Начебто татари після збору чергової данини поверталися в Орду і біля вже існуючого поселення загубили торбину із грошима. Її знайшли місцеві пастушки, й відтак і виникла назва «Деньги». Та проте це не більше ніж легенда, а тому авторам переконливішою видається версія про антропонічне⁹ походження назви села (від особового імені конкретної людини, Деньги).

Денга. 1731 р. (зб.)

До речі, населених пунктів під назвою «Деньги» на картах колишніх царської Росії й СРСР не зустрічається. Маємо єдину й унікальну назву і на сучасних теренах України.

⁸ До кінця XVIII ст. номінал цієї монети подавався без м'якого знака – «денга».

⁹ Антропоніміка – розділ ономастики (науки про власні імена), що вивчає власні найменування людей (імена, імена по батькові, прізвища, прізвиська, псевдоніми тощо).

ПЕРШОДЖЕРЕЛА

Глиняний посуд II ст.

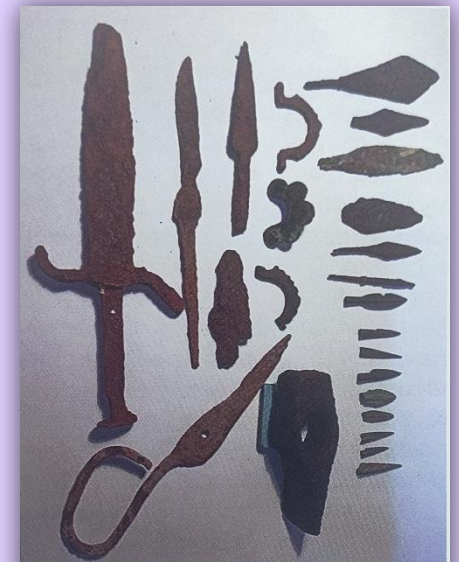

Фрагменти глиняного посуду X ст.

Денарій М. Аврелія (зб.)

Денарій Коммода (зб.)

Артефакти, виявлені в Деньгах

Випробування воєнного лихоліття

 <i>П. І. Джура</i>	 <i>М. Ф. Джура</i>
 <i>П. П. Сорока</i>	 <i>М. М. Сорока</i>
 <i>М. М. Змішовський</i>	 <i>Н. Г. Змішовська</i>

Деньгівські партизани та їхні дружини, розстріляні окупантами та поліцаями

Війна взяла свою криваву данину й загалом понад 240 деньгівчан втратили своє життя на фронтах Другої світової, в тому числі 66 зникли безвісти. Отже, фронтові втрати сягнули понад 38%! Зокрема, у страшому воєнному вирі загинуло 10 Іващенків (із 24, які пішли на фронт), 10 Петрових (із 16), 9 Пугачів (із 19), 7 Заїк (із 15). За неповними даними, 32 деньгівчани стали інвалідами²¹⁵. Близько 111 мешканців села стали жертвами нацистського окупаційного режиму.

 <i>А. М. Скрипник</i>		
 <i>П. І. Сорока</i>	 <i>І. М. Заїка</i>	 <i>М. Я. Лега</i>

 <i>А. К. Петров</i>	 <i>А. І. Устименко</i>	 <i>А. І. Іващенко</i>
 <i>Л. С. Ігнатенко</i>	 <i>Т. Я. Петров</i>	 <i>П. В. Пузач</i>

Деньгівське сьогодні

ГОСПОДАРЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Провідним на ринку праці підприємством села залишається ТОВ «Гранекс-Черкаси», земельний фонд якого від дня його заснування зріс майже удвічі й сягнув 3500 га, а кількість орендодавців-пайовиків – 1200. Трудовий колектив товариства налічує 82 працівники, а їхня середня заробітна плата за 2021 р. становила 12 860 грн.

Господарство, як і досі, спеціалізується на вирощуванні зернових та технічних культур і чи не єдине в країні значних розмірів європейської картоплі, застосовуючи при цьому найпереводіші технології. У розвиток виробництва за 12 років функціонування ТОВ бельгійськими інвесторами вкладено загалом понад 10 млн євро. Керівництво сільгоспдприємства планує в найближчій перспективі започаткувати вирощування моркви й столового буряка, а також нарешті відродити тваринництво (розпочати з відгодівлі молодняка ВРХ і свиней, а потім сформувати й молочне стадо).

На полях сільгоспдприємства працює техніка провідних світових брендів в Україні, зокрема: New Holland Agriculture (трактори, комбайни), JohnDeere (трактори), Delvano (самохідні оприскувачі), Lemken (посівна, ґрунтообробна техніка), AVR (для картоплярства), вантажні автомобілі MAN, Scania та ін.

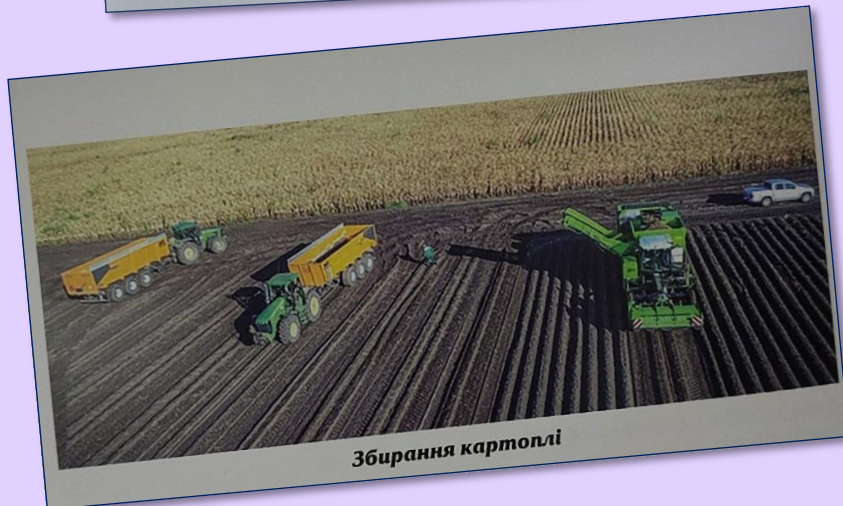
Виробнича база ТОВ «Гранекс-Черкаси»

Поливна система

Офіс
Деньгівського
лісництва

Збирання картоплі

Група працівників Деньгівського лісництва
(лісничий Старченко - перший ряд 4-й зліва)

ОСВІТА, КУЛЬТУРА, ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

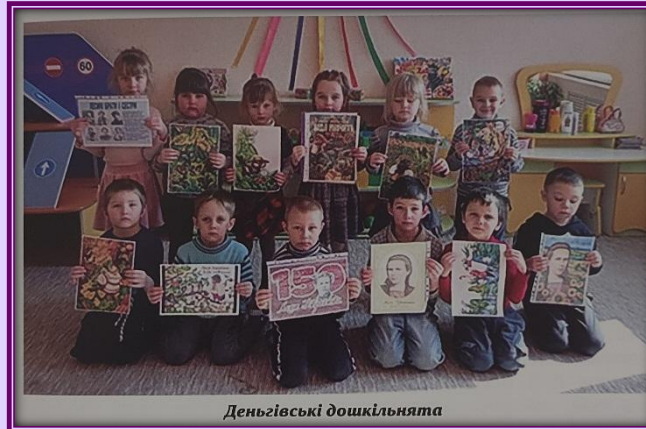
У Денгівському навчально-виховному комплексі «загальноосвітня школа І-ІІІ ст. – заклад дошкільної освіти» нині виховується 104 учні і 30 дошкільнят (станом на кінець вересня 2021 р.). До речі, в одинадцятирічці нині лише 10 класів-комплектів, що є додатковою ілюстрацією сьогоденної малодітності (єдина одинадцятикласниця обрала індивідуальну форму навчання). У найчисельнішому класі навчається 18 дітей, ще в одному – 17, у двох по 16, решта ж має невелику наповнюваність: усього по 6–9 учнів.

Денгівська школа

Педагогічний колектив школи

Денгівські дошкільнята

Сільський будинок культури

Свято Івана Купала

Футбольна команда «Гранек»

Вихідці села Деньги, що представили його в найрізноманітніших сферах

*І. С. Сущенко
(геологія)*

*О. Г. Іващенко
(агрономія)*

*О. І. Скрипник
(енергетика)*

*М. П. Філь
(правоохоронні органи)*

*С. В. Могила
(лісова промисловість)*

Приємно відзначити, що представницею освітньої галузі є **Ольга Вікторівна Яловенко** – доцент кафедри англійської мови та методики її викладання Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини. У 2019 р. успішно захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Науковиця плідно працює в царинах паралінгвістики, інтерпретації тексту та транскультури. Результатом її досліджень стало видання монографії, кількох методичних посібників та опублікування понад 30 статей у вітчизняних та зарубіжних фахових виданнях.

Дякуємо за увагу!

